

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.11180716>

QASHQADARYO VILOYATI TURIZM RESURSLARINING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH DINAMIKASI

Aminova Sayyora

Qarshi Davlat Universitet talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqaloda Qashqadaryo viloyati turizm resurslarining hozirgi holati va rivojlanish dinamikasi, har bir viloyat va hududlarning o'zining xususiyatlaridan kelib chiqib, mavjud turistik resurslar bo'yicha ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: Ichki turizm, madaniy me'ros obektlar, ziyorat turizm, viloyatlar salohiyati, arxeologik, arxitektr, monumental.

Bugungi kunda mamlakatimiz miqyosida va Qashqadaryo viloyatida turizmni rivojlantirish bo'yicha 2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot Strategiyasiga asosan dasturlar ishlab chiqilgan va ular bo'yicha qizg'in ishlar amalga oshirilmoqda. Bunga har bir viloyat va hudud o'zining xususiyatlaridan, mavjud turistik resurslaridan kelib chiqqan holda yondoshilmoqda.

1. Qarshi shahri salohiyati. Qarshi shahri ziyorat turizm uchun juda rivojlangan bo'lib, Ko'k Gumbaz masjidi, Qashqadaryo ko'rriqi, Abu Ubayda ibn al –Jarroh yodgorlik majmuasi kabi bir qancha madaniy meros ob'ektlari va boshqalar bilan mahalliy va xorijlik mehmonlarni jalb qilish mumkin. Qarshi shahriga gastronomik turizm uchun ham turistlarni jalb qilish mumkin. Qarshi shahridagi Chorsu tandiri hali hamon xorijiy mehmonlarni o'ziga rom etadi.

2. Qarshi tumani salohiyati. Qarshi tumanida ziyorat turizm uchun juda rivojlangan bo'lib, Mu'in an-Nasafiy yodgorlik majmuasi, Yetti tug' ota maqbarasi,

Hazrat Sulton maqbarasi, Shayx Shilvi masjidi hamda Xo‘ja Shamsiddin Xolvoniy maqbarasi kabi bir qancha madaniy meros ob’ektlar bilan mahalliy va xorijlik mehmonlarni jalb qilish mumkin.

3. Kasbi tumani salohiyati. Kasbi tumanida ziyorat turizm uchun juda rivojlangan bo‘lib, Sulton Mir Haydar yodgorlik majmuasi hamda Murod Baxshi ota maqbarasi kabi bir qancha madaniy meros ob’ektlar bilan mahalliy va xorijlik mehmonlarni jalb qilish mumkin.

4. Koson tumani salohiyati. Qoson tumanida ziyorat turizm uchun juda rivojlangan bo‘lib, Xusam shayx ota yodgorlik majmuasi kabi bir qancha madaniy meros ob’ektlar bilan mahalliy va xorijlik mehmonlarni jalb qilish mumkin.

5. Muborak tumani salohiyati. Muborak tumani chul hududda joylashganligi sababli ushbu tuman salohiyati xaqida garirsak tuman hududida ekstremal turizm yani (avto ralli) hamda ov turizmi utkazish uchun juda qulay.

6. Dehqonobod tumani salohiyati. Dehqonobod tumani hududida Xujayrok sho‘r kul mavjud bo‘lib, ushbu hududda tibbiyot turizmini rivojlantirish mumkin.

7. Qamashi tumani salohiyati. Qamashi tumani tog‘li hududdan iborat bo‘lganligi sababli ushbu hududda ekoturizmni rivojlantirish mumkin.

8. Shahrisabz tumani salohiyati. Shahrisabz tumani Xisor tog‘ yon bag‘irlarida joylashganligi sababli ushbu hududda ekoturizmni rivojlantirish mumkin.

9. Shahrisabz shahrisalohiyati. Shahrisabz shahrida Oq saroy majmuasi, Dorutilovat majmuasi, Ko‘k Gumbaz masjidi, hamda Shayx Shamsiddin Kulol makbarasi joylashgan bo‘lib ushbu hududda ziyorat turizmi juda rivojlangin.

10. Chiroqchi tumani salohiyati. Chiroqchi tumanida agroturizm, gastronomik turizm hamda Amir Temur kichik g‘ori va Siyrantosh ziyorat maskanlari mahalliy va xorijiy mehmonlarni o‘ziga jalb qilmoqda.

11. Yakkabog‘ tumani salohiyati. Yakkabog‘ tumanida tog‘ hududlar mavjud bo‘lganligi sababli ekoturizm va ekstremal turizm keskin mahalliy va xorijiy turistlar ichida qiziqish orttirmoqda.

12. Kitob tumani salohiyati. Kitob tumani tog‘ yon bag‘irlarida joylashganligi sababli ekoturizmni, ekstremal turizmni, ov turizmni hamda ziyorat turizmni rivojlantirish uchun imkoniyatlar mavjud. Hazrati Bashir maqbarasi va Hazrati Sulton maqbarasi kabi bir qancha ziyoratgoxlar mahalliy va xorijiy turistlarni qiziqishlarini kundan kunga oshirib bormoqda.

Bu borada Qashqadaryo viloyati va shahri ham o‘ziga xos xususiyat va yo‘nalishlarga ega. Shu tufayli ilmiy tavsiyalarimizni birinchi galda, ushbu hududga mos tarzda ishlab chiqishni maqsadga muvofiq, deb topdik. Bunda ichki turizmni rivojlantirish uchun bir qancha tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlardan foydalanish zarur. Hozirgi raytda o‘nlab bunday mexanizmlardan foydalanilmoqda.

<i>Qashqadaryo viloyatidagi turistik resurslar moddiy-madaniy meros ob'ektlarni tumanlar aro taqsimlanishi.</i>					
Shahar\tumanlar.	arxeologiya	arxitektura	monumental	Diqqatga sazovor joylarni	Jami
Qarshi shahri	28	25	6	1	60
Qarshi tumani	105	15	4	4	128
Kasbi tumani	79	11	3	2	79
Koson tumani	76	11	4	1	92
G‘uzor tumani	94	9	3	3	109
Mirishkor tumani	9	6	2	1	18
Nishon tumani	3	1	3	0	7
Muborak tumani	2	3	2	1	8
Dehqon obod tumani	33	4	2	1	40
Qamashi tumani	59	3	1	3	66
Shahrisabz tumani	29	28	5	0	62
Chiroqchi tumani	58	16	3	2	79
Yakkabog‘ tumani	195	38	2	2	237
Kitob tumani	135	16	3	4	158

Xulosa: Turizm infratuzilmasini ko‘raytirib, ularni yanada kuchaytirish zarurati mamlakatimizda, shu jumladan, Qashqadaryo viloyatida ham kelgusida sayyohlar sonini ortishini inobatga olgan xolda amalga oshirilishi lozim. Ichki turizm infratuzilmalari, shu jumladan, mehmonxona, kemping, motel, tematik park, muzey, galereya va boshqa turistlarni qabul qiladigan va joylashtiradigan joylarni ko‘raytirishni taqozo qiladi. Buning uchun Qashqadaryo viloyatida va uning turistik resurslari bor hududlarida xatlov o‘tkazish orkali bo‘sh turgan yer maydonlarini aniqlash va zaxira sifatida belgilash lozim. Bunda, aniqlangan bo‘sh turgan yer maydonlarini va zaxira hududlarda ichki turizm infratuzilmalarini barpo etish buyicha yangi joylarning dizayn-loyihalarini jahon standartlariga mos ravishda ishlab chiqish ham maqsadga muvofiqdir. Bu ishlar uchun Qashqadaryo davlat arxitektura va qurilish instituti olimlari va mutaxassislarini jalb qilish lozim. Ushbu tadbirlarga belgilangan xarajatlari birinchi galda tadbirkorlar hisobidan va ayrim hollarda hozir tashkil qilingan ichki turizmni rivojlantirish byudjetdan tashqari jamg‘arma mablag‘lari hisobidan qoplanishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- 1- Kotler F., Bouen Dj., Meykenz Dj. Marketing. Gosterrimstvo. ichki turizm : Uchebnik dlya vuzov. Vtoroe izdanie. – M.: YuNITI – DANA, 2002. –
- 2- Kabushkin N.I. Menedjment ichki turizm a. Uchebnik. Mn. “Novoe znanie”, 2002. 409 s.-24,6 r.
- 3- Rardaev M.Q., Atabaev R. Turistik resurslarni tahlil qilish va baholash. Qashqadaryo , SamISI, 2006
- 4- Rardaev M.Q., Atabaev R. ichki turizm asoslari. Qashqadaryo , SamISI, 2006.-

Internet ma’lumotlari

1. <http://rress-service.uz>.
2. www.moodle.samtuit.uz
3. www.stat.uz sayti
4. www.samarqand.uz
5. <http://cbru.uz>
6. www.xb.uz